

"FÖRSTA HJÄLPEN"

Syfte

Det är av mycket stor vikt att Umeå universitets alla arbetsplatser har en god beredskap för att kunna minska följdverkningarna efter en olycka, akut sjukdom eller annan allvarlig händelse.

Arbetsplatserna behöver ha kännedom om vilka risker som kan uppstå i vardagen och ha en utbildad och välutbildad första hjälpenorganisation som kan hantera dessa risker.

Inom Universitetet har även studenter tillträde till en stor del av arbetsplatserna. Hänsyn ska därför också tas till denna målgrupp när första hjälpenorganisationen fastställs.

Arbetsmiljoregler

Lagar, avtal och Universitetsbeslut

Arbetsmiljölagen 2 kap. §8

Har ett grundläggande krav på första hjälpen vid olycksfall eller sjukdom.

Mer detaljerade krav på hur första hjälpen ska ordnas finns angivna i AFS 1999:7 "Första hjälpen och krisstöd". Denna föreskrift är det primära underlaget för att vägleda arbetsplatsen i sin uppbyggnad av en godtagbar handlingsberedskap i första hjälpen.

Vidare ska beaktas vad som sägs i AFS 2001:1 "systematiskt arbetsmiljöarbete":

§6, bilaga 1 – delegerad arbetsgivarföreträdare med arbetsmiljöansvar ska ha rätt att lämna synpunkter på valet av arbetstagare som behövs för att genomföra första hjälpen.

§12, bilaga 2 – arbetsgivaren ska se till att den företagshälsovård eller motsvarande sakkunniga får information om de åtgärder som vidtagits för att organisera första hjälpen.

Ansvar

- Rektor är ansvarig för innehållet i detta styrdokument och svarar för att erforderliga revideringar görs (t.ex. vid ändringar i arbetsmiljölagstiftning eller i universitetsbeslut).
Rektor har det övergripande ansvaret för att en funktionell första hjälpenorganisation finns för universitetet. Ansvaret omfattar införande, uppföljning, revideringar och vidareutveckling av organisationsplanen.
- Dekanus/motsvarande är direkt ansvarig för upprättandet av fakultetens plan över första hjälpenorganisationen. Ansvaret omfattar införande, uppföljning, revideringar och vidareutveckling av organisationsplanen.
- Prefekt/motsvarande är ansvarig för framtagande och fastställande av sin institutions organisationsplan för första hjälpen och upprättande av funktionell rutinbeskrivning (styrdokument).
Vägledning för vad som ska beaktas vid framtagande av organisationsplan och rutinbeskrivning framgår i bilaga A.

Vid behov av råd och stöd kan chefen vända sig till arbetsmiljösamordnare vid Personalenheten.

Vägledning för att göra en riskbedömning och för att säkerställa en godtagbar "första hjälpen" beredskap.

Institutionen ska gå igenom alla sina arbetsplatser och identifiera alla de risker som kan tänkas uppkomma i verksamheten och som har betydelse för att klarlägga behovet av första hjälpen insatser, (§ 4 i AFS 1999:7, se även kommentarer till denna §).

Ex. på underlag för riskbedömning:

- Olycksfallstatistik (gäller även studenter)
- Kemiska ämnen (risk bl.a. för ögonskada, frätskador etc., läs vad som står i varuinformationsblad m.m.)
- Kännedom om sjukdomar hos arbetstagarna som kan ge akuta, livshotande tillstånd (ex. diabetes, epilepsi och allergier).
- allmänhetens risker där de finns inom eller i arbetsplatsens omedelbara närhet.
- ensamarbete (se även AFS 1982:3"ensamarbete och institutionens handläggningsordning för ensamarbete)
- Arbetsplatsens geografiska belägenhet (avstånd till sjukvårdsresurser - ambulans/medicinsk sakkunskap sett ur perspektivet till att hjälp kan fås i tid).

Arbetsplatsens första hjälpenorganisation och utbildning (§ 4,6)

Resultatet av riskinventeringen ska ligga till grund för att bestämma arbetsplatsens behov av personal som kan ge erforderlig akut insats (ur både fysisk och psykologisk synpunkt).

Vid bedömningen av erforderligt antal utbildade ska även hänsyn tas till ev. skiftarbete om detta förekommer på arbetsplatsen. Hänsyn ska även tas till arbetsstyrkans utspridning (arbetsplatsens storlek). Inriktning på utbildningsbehov avgörs av riskbedömningen. Det rekommenderas att utsedda personer som ska kunna ge första hjälpen har L-ABC och HLR utbildning.

Beredskap för "första hjälpen" på arbetsplatsen (§ 5)

Rutiner (=handläggningsordning) ska finnas på varje arbetsplats som tydliggör arbetsplatsens beredskap för att kunna ge första hjälpen.

Det ska säkerställas att arbetstagarna får information om hur första hjälpen ska gå till på arbetsplatsen (informationen behöver upprepas vid förändringar av beredskapen samt alltid ingå i introduktionen av nyanställda, vikarier och korttidsanställda).

Beredskapsplan/organisation ska finnas tillgängliga på lämpliga ställen (ex. anslagstavla) inom arbetsplatsen, - generell anslagsmodell för Umeå universitet.

Utrustning för "första hjälpen" (§ 8,9)

Utifrån riskbedömningens resultat fastställs vilken utrustning som ska finnas på arbetsplatsen.

Exempel på utrustning som kan behövas:

Förbandsmaterial (behovsrelaterat innehåll), filter, brandredskap, bårar, skyddshandskar mot blodsmitta, nödduschar, ögonspolning, utrustning vid ambulerande verksamhet (personligt anpassad). Hur ska tillgängligheten vara anordnad? Vem ansvarar för att erforderlig utrustning är intakt?